การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาล ในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

Administration According to Good Governance and Administrative Processes Affecting the Effectiveness of Municipalities in Sampran District Nakhon Pathom Province

วรรณทิพย์ พานแก้ว*, ภมร ขันธะหัตถ์**, ธนิศร ยืนยง***
Wantip Pankaew*, Phamorn Khanthahat**, Tanisorn Yeunyong***
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
Pathumthani University
Received: June 5, 2022 Revised: February 16, 2024 Accepted: April 25, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (2) เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่เขตเทศบาล ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า (1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักตอบสนอง หลักประสิทธิผล หลักความโปร่งใส หลักภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม/จริยธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ ตามลำดับ (2) กระบวนการบริหารของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารจริยธรรม ด้านการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม และด้านการบริหารอำนาจหน้าที่ ตามลำดับ และ (3) ควรมีการวางแผน การบริหารอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล, กระบวนการบริหาร, ประสิทธิผลของเทศบาล

Abstract

The research purposes were: (1) to study the administration levels according to good governance and administrative processes of municipalities in Sampran District, Nakhon Pathom Province; (2) to study the administration according to good governance and administrative processes affecting the effectiveness of municipalities in Sampran District, Nakhon Pathom

Province; (3) to present the guidelines for improving the effectiveness of municipalities in Sampran District Nakhon Pathom Province. This research was the quantitative and qualitative research. The target population was the people aged 18 years and over, and domiciled in the municipalities in Sampran District Nakhon Pathom Province. The sample group for quantitative research was the 400 people, and the research instrument was the questionnaire. The sample group for qualitative research was the 18 people, and the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis, and correlation analysis.

The research findings were: (1) the administration according to good governance and administrative processes affecting the effectiveness of municipalities in Sampran District, Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the responsiveness principle, the effectiveness principle, the transparency principle, the accountability principle, the equity principle, the efficiency principle, the rule of law principle, the morality/ ethics principle, the participation principle, and the decentralization principle, respectively; (2) the administrative processes of municipalities in Sampran District, Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the planning aspect, the ethics administration, the aspect of administration related to society, and the aspect of authority administration, respectively; (3) should be the planning for the authority administration to achieve the highest efficiency in the administration according to the principles of good governance.

Keywords: Administration According to The Principles of Good Governance, Administrative Processes, Effectiveness of Municipalities

บทนำ

ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า “ธรรมะ” ที่หมายถึง ความถูกต้องดีงาม ส่วนอภิบาล หมายถึง การปกครอง การปกปักรักษา ดังนั้น เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายว่า การปกครองโดยธรรม หรือการปกครองที่ยึดถือหลักความถูกต้องดีงามเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560 : 3) โดยเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ขึ้นอยู่กับลักษณะการปกครอง วัฒนธรรม และองค์กรที่ผลักดันให้นำแนวคิดนี้ไปใช้ ปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาหรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม หลักธรรมาภิบาล ในกระบวนการทำงานเพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่พอ เนื่องจากปัญหาความซับซ้อนของงาน จึงก่อให้เกิดแนวความคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPG) ที่เป็นศาสตร์ใหม่ที่รองรับปรากฏการณ์ดังกล่าว เนื่องจากการบริหารจัดการระหว่างภาคีนั้นมีความแตกต่างและหลากหลาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประสานงานความร่วมมือของแต่ละฝ่ายเพื่อให้เกิดการดำเนินงานหรือการใช้ทรัพยากรออกมาเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของการมีส่วนร่วม (Loffler, 2005 : 166) โดยประสิทธิผลขององค์การนั้นหมายถึงการมีโครงสร้างที่เหมาะสม มีความครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นวิธีการจัดการ บุคคล และภาระงาน รวมไปถึงบทบาทหน้าที่ต่างๆ ในองค์การไว้อย่างดี มีความเรียบร้อย Hall (2002 : 7) ซึ่งประสิทธิผลระดับองค์การ (organizational effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดประสิทธิผลมาจากสภาพแวดล้อมขององค์การที่แตกต่างกัน ตลอดจนความยืดหยุ่นในองค์การ (ธงชัย สันติวงษ์, 2545 : 32-36) สามารถพิจารณาได้จากการดำเนินงานขององค์กรที่

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยการวัดประสิทธิผลด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย จะสามารถวัดได้ต่อเมื่อองค์กรได้กำหนดเป้าหมายที่องค์กรต้องการได้อย่างแน่นอน (พิทยา บวรพัฒนา, 2552 : 184 - 197) เทศบาล เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาในกระบวนการทำงาน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการประเมิน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิผลเป็นเป้าหมายหลัก จังหวัดนครปฐม ถือเป็นจังหวัดที่มีแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีแรงงานจำนวน ธรมาภิบาลจึงถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าต่อการพัฒนาในทุกๆ ด้านได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิผลตอบสนองความต้องการ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะมีประโยชน์ในการนำไปพิจารณา ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่เขตเทศบาล ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 114,818 คน เป็นชาย จำนวน 54,669 คน หญิง จำนวน 60,149 คน (รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่เขตเทศบาล ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน โดยได้จากการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane (1973 : 727-728) ซึ่งจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 400 คน

วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 18 คน แบ่งออกเป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน บุคลากรของเทศบาลตำบล จำนวน 2 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานหลักธรรมาภิบาล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของเทศบาลในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งออกเป็นแบบสัมภาษณ์ (interview form) จำนวน 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการบริหารของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

1.1 หลักประสิทธิภาพ พบว่า ปริมาณงานกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกันทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามระยะเวลาที่กำหนดและมีคุณภาพ

1.2 หลักประสิทธิผล พบว่า ผู้นำองค์กรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รอบคอบ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้อื่นอย่างมีเหตุผล จึงทำให้การปฏิบัติงานมีความผิดพลาดต่ำ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวข้องได้

1.3 หลักตอบสนอง พบว่า กระบวนการทำงานที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ความคาดหวังจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้รูปแบบการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1.4 หลักภาระรับผิดชอบ พบว่า การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเป็นการสร้างความรับผิดชอบต่อการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรืออาจจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนได้ ฉะนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นการสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการรับรู้ความคาดหวังของประชาชนอีกด้วย

1.5 หลักความโปร่งใส พบว่า เจ้าหน้าที่มีการเผยแพร่ข้อมูล ลักษณะความต่อเนื่องของการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายช่องทาง

1.6 หลักนิติธรรม พบว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ของผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการเคารพต่อสิทธิความเป็นคนของประชาชน ปฏิบัติแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ฯลฯ

1.7 หลักความเสมอภาค พบว่า ลักษณะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีการบังคับใช้ระเบียบการบริการหรือการปฏิบัติแก่ประชาชนภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน ทำให้ประชาชนรับรู้ได้ว่าตนเองได้รับการปฏิบัติต่ออย่างเสมอภาค

1.8 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน มีการสร้างความตระหนักรู้ในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตตนเอง การส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนใช้เป็นปัจจัยพื้นฐานการตัดสินใจมีส่วนร่วม ฯลฯ

1.9 หลักการกระจายอำนาจ พบว่า ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจสู่ประชาชนในการร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดในสังคมอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการลดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นการสร้างความคุ้มค่าแก่งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

1.10 หลักคุณธรรม/จริยธรรม พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมจะช่วยให้การตัดสินใจพัฒนาท้องถิ่นนั้นเกิดการสร้างประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้อย่างแท้จริง

2. กระบวนการบริหาร ของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2.1 การวางแผน (Planning : P) พบว่า กระบวนการวางแผนที่มีความชัดเจน เปิดเผยข่าวสารอย่างทั่วถึงจะช่วยให้ประชาชนได้ตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

2.2 การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority : A) พบว่า เป็นการส่งเสริมการใช้ทักษะความคิด การระดมความคิดใน การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบลักษณะของการดำเนินงานอย่างอิสระ การมอบหมายงานให้แก่กลุ่มประชาชนที่มีความเหมาะสมรับผิดชอบ เพื่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานทั้งสิ้น

2.3 การบริหารจริยธรรม (Morality : M) พบว่า การบริหารงานอย่างมีจริยธรรมจะช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมา ครบถ้วน ส่งเสริมต่อการบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society : S) พบว่า มีลักษณะของการบริหารจัดการที่แสดงถึงคุณภาพของการดำเนินงาน การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างมีเหตุและผล การแสดงทักษะของผู้นำในการนำองค์กรไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจากการพิจารณาวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนตลอดจนการเลือกสรรปัจจัยที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

3. ประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

3.1 การบรรลุจุดมุ่งหมาย พบว่า เทศบาลกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างรอบด้านโดยคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อให้องค์กรได้นำมาปรับใช้ในการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนอันช่วยเอื้อต่อกระบวนการทำงานมากขึ้น

3.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่า เทศบาลส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวมให้มีความสะดวกต่อการใช้ชีวิต ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต การพัฒนาความสามารถในการพึ่งพาตนเองของประชาชนในท้องถิ่นโดยไม่จำเป็นต้องรอการพัฒนาท้องถิ่นจากภาครัฐเองเพียงอย่างเดียวหากแต่เข้าไปเป็นผู้ริเริ่มร่วมกับเจ้าหน้าที่ได้

3.3 ประโยชน์สูงสุดของประชาชน พบว่า เทศบาลให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงปัญหาความต้องการที่ประชาชนคาดหวังให้เกิดขึ้น มีกระบวนการสื่อสารที่ใช้เหตุและผลในการสนทนาระหว่างกันทำให้ทราบและทำความเข้าใจระหว่างกันได้จนนำไปสู่การกำหนดแบบแผนการทำงานให้สอดคล้องกับความคาดหวัง

3.4 ความยั่งยืนมั่นคงในการพัฒนา พบว่า เทศบาลมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นหลากหลายมิติที่ส่งผลดีต่อสังคมในภาพรวม การสร้างความสุขในการใช้ชีวิตของประชาชนอย่างเสมอภาค การบริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยพบว่า การบริหารงานหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านหลักตอบสนอง รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก

1.2 ด้านหลักประสิทธิผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลมีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน

1.3 ด้านหลักตอบสนอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลสามารถสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจให้แก่ประชาชน

1.4 ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำมีการสื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการดำเนินงานแก่ประชาชนให้รับทราบ

1.5 ด้านหลักความโปร่งใส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนได้รับคำชี้แจงหรือการแก้ไขปัญหา กรณ์มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

1.6 ด้านหลักนิติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า บุคลากรของหน่วยงานยอมรับและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับที่มีของชุมชน

1.7 ด้านหลักความเสมอภาค ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า หน่วยงานมีการควบคุม ติดตามและตรวจสอบการให้บริการเพื่อให้เกิดความเสมอภาคเป็นธรรมและมีความเท่าเทียม

1.8 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมแสดงทัศนะเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญ

1.9 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม

1.10 ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า บุคลากรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชน

2. ผลจากการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการวางแผน (Planning : P) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจริยธรรม (Morality : M) ด้านการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society : S) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority : A) สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning : P) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลมีการประเมินผลโดยเปรียบเทียบวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อปรับแผนหรือนำไปใช้ต่อ

2.2 ด้านการบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority : A) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า เทศบาลมีความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การและมีกฎหมายรองรับ

2.3 ด้านการบริหารจริยธรรม (Morality : M) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า บุคลากรในองค์กรให้เกียรติ ยกย่องชมเชย ยินดีและให้กำลังใจแก่ เพื่อนร่วมงานในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม

2.4 ด้านการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม(Society : S) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า การบริหารงานของเทศบาลคำนึงและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสังคมชุมชนหรือประชาชน

3. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบรรลุจุดมุ่งหมาย รองลงมา ได้แก่ ด้านความยั่งยืนมั่นคงในการพัฒนา ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านประโยชน์สูงสุดของประชาชน Sharon (2005) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านการบรรลุจุดมุ่งหมาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ทำให้ผลงานมีคุณภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์

3.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำมีความคิดที่ต้องการให้เกิดความเสมอภาคในการกระจายทรัพยากรไปยังประชาชนที่ห่างไกล

3.3 ด้านประโยชน์สูงสุดของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า เทศบาลมีการทบทวนการบริหารงานของอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.4 ด้านความยั่งยืนมั่นคงในการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมากพบว่า เทศบาลมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. ผู้บริหาร ควรมีการส่งเสริมและกำหนดนโยบายให้นำหลักธรรมมาภิบาลและการทำงานเป็นทีม

2. เทศบาลควรมีการเข้ามากระตุ้นให้มีการสนับสนุนการพัฒนาความรู้และร่วมหาทางเลือกใหม่ๆ ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการได้รับทราบข้อมูล ข่าวสาร ตามความเป็นจริง

3. องค์กรควรมีการพัฒนาทั้งที่เป็นความรู้และประสบการณ์พยายามสืบทอด รักษา รวมทั้งสร้างค่านิยม ความทุ่มเทและมุ่งมั่นด้วยใจเกินร้อยต่อการทำงานและงานสาธารณประโยชน์ที่ทำให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป

4. ควรมีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานภายนอกที่ได้รับรางวัลด้านธรรมาภิบาล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ป้องกันการทุจริต และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในมุมมองความคิดเห็นของประชาชน

2. ควรศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ควรศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

4. ควรมีการศึกษาการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาโมเดลในการบริหารงาน

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ ภูสง่า. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. **วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม**, 4(1).

ไททัศน์ มาลา. (2561). การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) : แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 8(1).

ปรัชญา คล้ายชุ่ม และคณะ. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**, 7(2).

พิทยา บวรวัฒนา (2552). **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ.** (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตน์ชนก พราหมณ์ศิริ และกฤษณ์ ภูรีพงษ์. (2560). หลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**, 18(2).

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). **แนวทางในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลเพื่อสกัดการทุจริตเชิงนโยบาย**. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.** สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุธิดา พัฒนศรีวิเชียร. (2560). ความสำคัญของธรรมาภิบาล ประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชน และสื่อในการพัฒนา. **วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ**, 27(1).

สุมนา ยิ้มช้อย และคณะ. (2560). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแขม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร.** การประชุมสัมมนาวิชาการ ราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่ 1.

อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า . (2560). **หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.** บทความวิชาการ, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

Bovaird, T., & Loffler, E. (2005a). **Understanding Public Management and Governance in Public Management and Governance.** Tony Bovaird and Elke Loffler (eds.). London: Taylor & Francis Group.

Certo, Samuel C. (2000). **Modern Management.** New Jersey: Prentice-Hall.

Cheema, G. S. (2005). **From Public Administration to Governance: The Paradigm Shift in the Link between Government and Citizens.** A paper presented at the 6th Global Forum on Reinventing Government towards Participatory and Transparent Governance on 24-27 May 2005, Seoul, Republic of Korea.

DuBrin, A. J. (2010). **Principles of Leadership.** (6th ed.). Mason, OH: South-Western Cengage Learning.

Kennett, P. (2010). Global Perspectives on Governance. **In The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance.** Stephen P. Osborne (ed.). London: Routledge.

Osborne, S. P. (2010a). **Introduction: The (New) Public Governance: A Suitable Case for Treatment ?.** In The New Public Governance ?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance. Stephen P. Osborne (ed.). London: Routledge.

Pestoff, V. & Brandsen, T. (2010). **Public Governance and the Third Sector: Opportunities for Co- production and Innovation?.** In The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance. Osborne, S. P. (ed.). London: Routledge.

UNESCAP. (2004). **Traders Manual for Least Developed Countries : Cambodia**. United Nations. Economic and Social Commission for Asia and the Pacific.

United Nations Development Programme. (1997). **Governance for Sustainable Human Development.** A UNDP Policy Document.

World Bank. (1989). **Sub-Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth**. Washington DC.: The World Bank.